

پروانه

فرهنگی و هنری
پروانه

در گفت‌وگو با عوامل فیلم پرفروش «باغ کبانوش» مطرح شد

فیلم نوجوانان، ناجی سینما

صفحه ۸

موانع مدیریتی کتابخوانی

با پایان هفته کتاب، با کامران شرفشاهی مشکلات نشر و برگزاری رویدادهای نمایشی در حوزه کتاب را بررسی کردیم

۱۱

واقعا صبحانه دارکی بود!

مقایسه تطبیقی فیلم‌های «صبحانه با زرافه‌ها» و «خماری»

۱۰

ماجرای شیرین عطا در جای نبات

مجموعه تله‌تئاتر مرکز سیمرغ با کارگردانی گروهی این شب‌ها روی آنتن شبکه دو سیما رفته است

۷

زاویه دید

مروری بر عناصر کتاب و کتاب‌خوانی در ایران

به حاشیه رفتن یک متن!

مرکز تحلیل اجتماعی (متا) دانشگاه امام صادق (ع)

کتاب‌خوانی، قلب تپنده فرهنگ و آگاهی هر جامعه‌ای است که البته در ایران، با چالش‌های جدی مواجه شده است. کاهش سرانه مطالعه، تغییر ذائقه‌های فرهنگی، فشارهای اقتصادی که زودتر از هر چیز، کتاب را از سبد مصرف‌خانو خارج می‌کند، و نبود سیاست‌های منسجم برای ترویج کتاب‌خوانی، این عادت حیاتی را در نقطه‌ای حساس قرار می‌دهد. این یادداشت با ابتنا بر داده‌های «پانل ملی متا»، نگاهی به وضعیت فعلی کتاب‌خوانی در ایران انداخته و در نهایت راهکارهایی عملی نیز در مسیر احیای این فرهنگ ارزشمند پیشنهاد می‌دهد.

سایه‌روشن کتاب‌خوانی در ایران

آمارها نشان می‌دهد که ۳۴٪ از مردم ایران در ماه گذشته هیچ کتابی نخوانده‌اند. در مقابل، ۱۸٪ از افراد جامعه روزانه با کتاب مانوس بوده‌اند. این آمارها، شکافی عمیق را میان دو گروه نمایان می‌کند: گروهی که کتاب‌خوانی را به بخشی از زندگی خود تبدیل کرده‌اند و گروهی که به دلایل مختلف، از این عادت فاصله گرفته‌اند تا آنجا که برخی اساساً نسبتی با کتاب و مطالعه ندارند! اگرچه تعداد افرادی که به مطالعه مداوم عادت دارند، نسبت به سایر گروه‌ها کمتر است اما ۴۸٪ مردم به نوعی با کتاب در طول هفته یا ماه درگیر هستند. این نکته، پتانسیل بالای فرهنگ‌سازی و سیاست‌گذاری هدفمند را برجسته می‌کند.

پتانسیل بالای حل مشکل به هیچ‌وجه به معنای آسان بودن حل مشکل و افزایش سرانه مطالعه نیست که علل این کاهش، پیچیده و چندوجهی است. از یک‌سو، عدم اراده به حل مشکل و اولویت‌دار نبودن آن برای مسئولان امر، هزینه بالای کتاب‌های چاپی و نبود برنامه‌های حمایتی در کوران مشکلات معیشتی، کتاب را به کالایی لوکس تبدیل کرده است؛ از سوی دیگر، ظهور رسانه‌ها و سرگرمی‌های دیجیتال، سهم مطالعه از سبد زمانی افراد را کاهش داده است. همچنین، عدم وجود برنامه‌های آموزشی منسجم برای نهادینه‌کردن عادت کتاب‌خوانی در دوره کودکی و نوجوانی، مسأله را تشدید کرده است. بااین حال به نظر می‌رسد، تغییرات مذکور تا این لحظه و انباشت مداوم عدم مطالعه مردم به نخواندن چندجلد کتاب محدود

نگاه

فاطمه (س) الگویی برای همه اعصار

فاطمه رستمی
گروه فرهنگ و هنر

وقتی از حضرت فاطمه (س) یاد می‌کنیم با یک انسان معمولی مواجه نیستیم. حضرت زهرا دختر خاتم النبیین حضرت رسول اکرم (ص) است و ائمه اطهار از نسل این تنهادرخت پیامبر زاده شده‌اند. حضرت زهرا (س) فخر و سرور زنان دوعالم است و در مقامات معنوی، هیچ زنی به پای ایشان نمی‌رسد. حتی بزرگوارانی همچون حضرت مریم، آسیه یا مادر و خواهر حضرت موسی به رغم آن‌که از زنان بزرگ و صاحب مقامات معنوی‌اند اما هرگز در جایگاه و منزلت معنوی به پای حضرت زهرا نمی‌رسند. با تمام این‌ها اما حضرت زهرا (س) الگویی قابل دسترس برای ماست. به این معنا که گرچه ما نمی‌توانیم به جایگاه معنوی و منزلتی این بانوی اظهر برسیم اما به یقین می‌توانیم در سیره و منش و رفتار از ایشان الگو بگیریم و از این رهگذر در مسیر رشد و تعالی گام برداریم. نگاهی به سیره حضرت در همسرداری، فرزندداری و از همه مهم‌تر زندگی اجتماعی و مبارزات آن حضرت برای احقاق حقوق حضرت علی (ع) نه به عنوان یک همسر بلکه به عنوان ولی خدا، دارای ده‌های عمیق فرهنگی، اجتماعی و سیاسی است که می‌تواند در تمام اعصار و قرون مورد توجه قرار گرفته و الگویی تمام‌عیار و قابل دسترسی را به ما عرضه کند.

بیت‌الاحزان

نقل شده حضرت زهرا (س) بعد از وفات پیامبر و حوادث بعد از آن در غصب ولایت، شبانه‌روز گریه می‌کردند. این گریه‌ها با شکایت گروهی از مردم مدینه روبه‌رو گشت و موجب شد تا حضرت به جایی بیرون از مدینه برای گریه و عزاداری برود. پس از آن بود که حضرت به خارج شهر رفته و در مکانی در قبرستان بقیع به عبادت و سوگواری پرداختند. سوگواری و گریه و زاری حضرت زهرا (س) در خارج از شهر به نوعی تظلم خواهی و بیان اعتراض بود. ازسوی دیگر این کار

چگونه کتاب را از حاشیه به متن برگردانیم؟

برای احیای فرهنگ کتاب‌خوانی در ایران، نیاز به برنامه‌هایی چندوجهی است که از سیاست‌های اقتصادی تا تغییرات فرهنگی را در بر بگیرد:

کوتاه کردن دیوارهای اقتصادی

برای افزایش دسترسی مردم به کتاب، باید سیاست‌های حمایتی در دستور کار قرار گیرد. تخصیص یارانه به ناشران و حتی مردم و کاهش مالیات بر چاپ و توزیع کتاب، می‌تواند هزینه تولید و نهایتاً خرید را کاهش دهد. همچنین، تسهیلگری‌های گوناگون برای توسعه و رشد پلتفرم‌های دیجیتال کتاب‌خوانی، به گسترش مطالعه کتاب کمک می‌کند.

نوآوری، کلید درهای بسته

نوآوری همواره راهگشای بسیاری از مشکلات است. برگزاری رویدادها و جشنواره‌هایی برای توسعه و حمایت از ایده‌های نوآورانه در حوزه کتاب‌خوانی، می‌تواند اذهان اشخاص و استارت‌آپ‌های بسیاری را فعال کرده و با عملی‌شدن ایده‌ها مخاطبان بیشتری را به کتاب جذب کند. به عنوان مثال ترکیب نسخه‌های چاپی و دیجیتال، با ارائه امکاناتی مانند کدهای QR برای دسترسی به منابع تکمیلی، نیز یک رویکرد نوآورانه است که می‌تواند مورد توجه قرار گیرد.

مدرسه، نخستین بزرگانه

مدراس باید به عنوان نخستین نقطه تماس کودکان و نوجوانان با کتاب، نقش جدی‌تری ایفا کنند. بازنگری در کتب درسی و تدوین محتوایی که کتاب‌خوانی را به یک ضرورت آموزشی و نیاز اساسی تبدیل کند، ضروری است. همچنین، گنجاندن فعالیت‌های کتاب‌خوانی در برنامه‌های آموزشی و برگزاری مسابقات مرتبط و البته با قید خلاقیت مضاعف برای دانش آموزان، می‌تواند اشتیاق به مطالعه را در میان کودکان و نوجوانان تقویت کند.

پویش‌های ملی در خدمت کتاب

در دستور کار قرار گرفتن امر کتاب برای رسانه ملی برای ساخت برنامه‌های متنوع و متعدد در این حوزه می‌تواند مطالعه را به یک عادت جمعی تبدیل کند. همچنین برپایی کمپین‌ها و پویش‌های ملی با مشارکت نهادهای عمومی و خصوصی از جمله صداوسیما، تبلیغات و زیباسازی شهری، سیستم حمل‌ونقل عمومی و... باید با هدف ترویج کتاب‌خوانی راه‌اندازی شوند.

